

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.  
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -  
Cod. Ettenheim-Münster 359**

**Specius, Johannes**

**[S.l.], 1596**

Quaestio prima

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)



5<sup>o</sup>

6<sup>o</sup>

intra de libelo Catoblepar ad mille passus usque  
 boem intrinsece dr. 5<sup>to</sup> Naphta teste plinio lib.  
 110<sup>o</sup> accendit ab igne ubique ab eo quasi aspidu.  
 6<sup>to</sup> corpeo piscis superavit manus piscatorum tan  
 genis rete: de eppia stat q si ex extremitates  
 hasta attingat q alia sui pte extrema tangit  
 piscem illum superavit manu tenens hasta. Et de  
 hoc eode pisce scribit Aretius lib 9 et dist. Animalic  
 cu fame laborat asperdere se in sub arenosa  
 ibi latitante adstantes pisciculos superavit super  
 reg retardator sciorare: Ceteru e aut aquam  
 medea a superfici q agent agere p m dist.

Amicora opinio

Deniq sicut Amicora sola hor imaginatio fuit  
 plurius & mutat res extrinsecas q.

Dubio non movet

Ut amodo q hie hoc soluti notanda e reflexa  
 movens proximam seu immediatam de remota seu media  
 tum: Immediata e illa quod & rem nota n epeget  
 mediu ut qn ignis comburit lignu sibi proximum.

Quid mediata

Movet mediata e illa q & rem nota n movet  
 aliquid ut cu ignis calefacit sicut distans pign

Immediata e reflexa

In calefacto aere m mediis. Quodq immediat  
 e reflexa alia substantia seu supposita qua inter  
 aliud e mediata e ignis liquis q proximam con

Quid remotus

mittit alia dr immediat movet qia calum



143 p se creet gse metz n g hmo seg diuinam  
substantiam usqz ee licet id ex alio capite utiqz  
ex imensitate ipsiqz colligi poe minime neget. Quia  
si Scoti doctrina fctis g hmo hinc in loco apud  
nos obijciat sedet. Antem intelligendu ee tunc  
physicis agentibus p qualitates formasqz actus  
ual q n st principia agendi in comotu nisi p  
ut ipse ut aliqd in ipsis existens in psequen  
agat. Sed q ha sunt p hunc Scoti p hunc alia con  
clusionis ps utiqz q oe mouens mobili sit immediat  
sunt uirtutes atqz adeo q nihil eo in rem distans  
so agere poe. so qa opao seqt esse q hunc  
nullo mo e nec sicut sicut nec sicut uirtutes no  
poterit opari de gsequens oe agentis principia in  
alio erit sicut sicut sicut uirtutes. p hunc de g hunc  
in rem distans immediat opari poe nulla uo  
est uniuersal agentis certa uirtutes de alia m  
tib sphaera p hunc est a p hunc. — gsequens  
e absurdum q. sicut p un - n poe agentis  
quacumqz rem distans actione sua fundere  
si ei n uirtute decurrendum est modum nique  
nisi sua impendat paulatimqz distat. q hunc  
qa haec supra utiqz ee uo cur nra tanquam  
uirtute uirtute corporaqz oia tam solent

q hunc de p hunc

q hunc de

q hunc de



ut in ferri micis alij in qbz et corah Aphodis  
 confis exprimat ferri momenti ad magnetem ut ad  
 seuo fluunt ad locum suum naates. Verum hinc  
 a scopo aberrarunt: De proutqz se manifestum  
 est et hoc qd vide patet qd magnetis virtutis  
 affectus non habet ferri sicut neqz si ferri nimis  
 absit aut si magnetis nimis parum: Sed hinc  
 nunc oportet si vera est Aphodisensis opinio.

Quae sit alia sententia vero si priora non quod a  
 quod magnetis habet ferri momentum exprimitur a  
 magnetem sicut aërem medium in quo magnetis  
 dicitur quasi tales quaedam sunt quae ut alia  
 in ferri sicut dicitur ferri in magnetem probabile  
 est hoc autem non recte colligitur ferri quod habet  
 magnetem quibus & ferri quoniam dicitur ferri  
 ferri ab aëre a ferri non alij promide  
 necesse non est — ut qd dicitur in illa  
 virtus in ferri potest et in aëre: sicut sufficit ut  
 aëre sit quasi quodam canalis per quem virtus mag  
 netis ad ferri transmittitur. Magnetis igitur  
 momentum non est in aëre: aëre non affert illa  
 virtus quae aëre a magnetem est momentum non est  
 virtus ferri quoniam absolute magnetis & non  
 aëre dicitur habere ferri propea quod magnetis sit pro  
 ipsum.

+ hoc videtur a Placito  
 + hoc videtur a Placito

Alia responsum  
 in propitior  
 quod non sequitur

Nota



in ferri scobe n̄ q̄ ubi pascat̄ s̄ q̄ ubi ḡ ferret  
ab aëre minima sunt in dem̄ et valgo res  
quasdā in arena defodi n̄ q̄ arena pascat̄  
s̄ q̄ in arena ḡ ferret̄; alias necesse est fo-  
rem illā in qua ferret̄ magis succurrat  
inimū & leniore fieri ino n̄ ut ait Scaliger  
gravior à nob̄ resta ē. Deinde magnetis in  
ipsa quoq̄ scobe ferri asperati usq̄ adeo t̄re  
sensit̄ septima sufficiens ut ferri n̄ amplius  
abtrahat si n̄ nisi ngat̄ in inferiores p̄ter  
ad huc trahat q̄ in minima factū oportuit,  
si mica ferri eēt pabula magnetis. Quod  
aut̄ Chardung ait magnetis n̄ si ex p̄te fer-  
ri abtrahere s̄ t̄m ubi cortice tenui s̄ ubi  
ferri moneti n̄ q̄ ut sic p̄ter minet p̄ter  
non minet. Porro modus quo magnetis ferri ad  
se p̄trahit à Scaligero explicat̄ n̄ ē probat̄  
experit̄ n̄ 32. ita ēt est inq̄t̄ prop̄gnat̄  
ti, ut ferri ad magnetis in vna virgule p̄ter  
septima moneti eo ino quo eadē mōdo in  
manilla & p̄tra ad coactitudinē. Vnde tam  
supra recitari sententia Alexandri q̄ nob̄ ab  
ferri à magnetis moneti ut à fine q̄ idem Scaliger.

ligitur ut luo nelle ndr. obijer si magnos p <sup>obijer 730</sup>  
 qualitate ubiq. ferum attrahit. In quatuor  
 Dytra trahet. negat glega sunt n. v. alijs <sup>Soliti.</sup>  
 rebz naatibz ita magneti sua quoq. ad hui.  
 tabis sp. sora e. porro virtz magnetis p ai  
 rem diffusacalida e. calor aut e. attrahunt.  
 Dnt nonnulli magnetis attrahere ferum p. sim.  
 p. hiam sine p. occultum nature ceteru. sunt  
 le succinu. p. alios argentu. m. m. arri p. r. u. l. o. b. ;  
 quo fiti no. e. p. t. h. i. m. i. u. m. a. h. a. b. i. l. e. m. d. a. g. a. r. i. ;  
 m. p. i. t. u. i. t. a. m. e. u. s. c. a. t. Ad ephoru. d. mag.  
 nete q. sequit. d. i. s. i. n. i. t. e. n. o. t. a. d. a. s. t. p. o. n. u. a. l. <sup>Quare magnetis  
virtus dicitur</sup>  
 siderit. a. ferro q. trahit: dicit magnetis <sup>Vide Magnetis virtus.</sup>  
 a. magnetia Reginnula - in qua p. m. r. e.  
 p. t. g. d. n. t. q. u. o. s. i. c. L. u. c. r. e. p. t. l. i. b. 6.

Quod super agere in usum p. federe fiat  
 Haec lapis hic ut ferum dicitur possit  
 Quom magnetis vocat patris d. r. o. i. e. g. r. a. i.  
 Magnetis q. sit patris e. finibz ortz.

localit. et lapis Homleg q. ndr. somitico. illaz <sup>Quare dicitur lapis  
effrenit.</sup>  
 rem oim feru. nim. sibi obtemperat. fariat.  
 cui lapidi opposit. respit q. dam. a. h. y. e. s. c. a. n. o. <sup>Tremor lapis  
opposit. magnetis fer.</sup>  
 Deb. r. o. i. e. q. l. e. p. t. e. p. l. i. n. i. o. l. i. b. 6. t. o. H. y. p. n. a. a. t. i. o. n. i. s.  
 C. i. b. feru. respit d. a. se abigit. 250

Chap. 20.

n<sup>o</sup> solum magnetes sed et adamant ferri trahit  
 magt Scaliger in o adamante presente amittit  
 magnetes nim trahendi ferri; q. ite fit p<sup>o</sup> allu  
 sionibz ceptarum aut hincis sanguine mag  
 nes aut ferri jungat. Sed p<sup>o</sup> negat libe  
 tang nitq. gram se ee eptu<sup>o</sup>; et alio negat  
 alij se fit dicit plura ee gra magnetum  
 quom qda p<sup>o</sup> h<sup>o</sup> rebz impedirent qda non  
 denide responderi pt nim adamantis autaly  
 indum n<sup>o</sup> adeo magna ee ut magnetis nim  
 potit impedire unde respondet Scaliger qda  
 no adamantes sum<sup>o</sup> quo presente magnetes nim ha  
 bendi n<sup>o</sup> auiserat n<sup>o</sup> fuisse satis eptu<sup>o</sup>. Sed  
 ait eptia sibi notu<sup>o</sup> si magnetes alio nim  
 lauch aceto en<sup>o</sup> nim trahendi compare. Cas  
 u<sup>o</sup> cur alliu<sup>o</sup> & fite nim magnetis impe  
 diant e<sup>o</sup> q calor maior impediatur minorem  
 at allium & id gng calidissima fit q p<sup>o</sup> n<sup>o</sup> impe  
 diant, tunc pro certo habitu ee caloris alij  
 minoris fuisse qua magnetis. 3<sup>o</sup> t<sup>o</sup> q<sup>o</sup>  
 admodu<sup>o</sup> mirabilia t magnetis ex antiquitate p<sup>o</sup> p<sup>o</sup>  
 pta memorat Coniubr: luo ut. p<sup>o</sup> e<sup>o</sup> simulat<sup>o</sup>  
 ferri<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> regina die in Egipto parit

Cas u<sup>o</sup> cur alliu<sup>o</sup> & fite nim magnetis impediunt.

Nota p<sup>o</sup>.

2<sup>da</sup> Nota

Moty ferri ad mag  
noty & moty localis

Nota etc.

momentis librata<sup>2</sup> pependisse in medio vobolo ex magnitudi  
 p portione magnitudinis ghaato Democritis artifi  
 cio — eadeq in magnetis signu<sup>2</sup> solis Alexandria in  
 templo seraphitis suspensa fuisse. 4<sup>to</sup> Moty ferri ad  
 magnetis e moty localis p se ppponit t<sup>2</sup> non alle  
 raris frig. n. ferri attracti a magnele deinde tra  
 hita sunt humores & vapores frig attracti a sole  
 deinde frustu<sup>2</sup> eleuati. 5<sup>to</sup> Annt nonnulli magnetem  
 non admodu<sup>2</sup> inbecille<sup>2</sup> e<sup>2</sup> aut poty nulla tra  
 henti in m<sup>2</sup> hore q<sup>2</sup> si uerum e<sup>2</sup> tunc sunt ad hanc  
 attractioe<sup>2</sup> nullu<sup>2</sup> adiuuare e<sup>2</sup> p<sup>2</sup>du<sup>2</sup> e<sup>2</sup> Subig  
 7 p<sup>2</sup> q<sup>2</sup> aut ferri in magnele n<sup>2</sup> e<sup>2</sup> graui<sup>2</sup>  
 qua<sup>2</sup> soly magnet p se. uerum<sup>2</sup> hoc uhu<sup>2</sup> uera  
 sint e<sup>2</sup> p<sup>2</sup> d<sup>2</sup> op<sup>2</sup>et. 6<sup>to</sup> & 7<sup>to</sup> hinc Aug mag,  
 rebus attritu<sup>2</sup> e<sup>2</sup> p<sup>2</sup> d<sup>2</sup> Septendioni  
 sese obuertit & ubi hinc inde in a<sup>2</sup> hinc p<sup>2</sup> uenit  
 polu<sup>2</sup> arcticu<sup>2</sup> conu<sup>2</sup>rat ut uere e<sup>2</sup> in p<sup>2</sup> p<sup>2</sup> nam  
 gatoria cui<sup>2</sup> usu<sup>2</sup> nauis maris spacia p<sup>2</sup> glo  
 coru<sup>2</sup> & distan<sup>2</sup> d<sup>2</sup> o<sup>2</sup> p<sup>2</sup> ambitum  
 uentoru<sup>2</sup> tacty & celi cardines de<sup>2</sup> d<sup>2</sup> in  
 Et in solarij<sup>2</sup> minutis q<sup>2</sup> ad solem horab<sup>2</sup> ex<sup>2</sup>  
 rang. 8<sup>to</sup> d<sup>2</sup> conu<sup>2</sup> in hanc quocunq<sup>2</sup> ad  
 polu<sup>2</sup> arcticu<sup>2</sup> a<sup>2</sup> magnele tacta<sup>2</sup> unu<sup>2</sup> e<sup>2</sup> ex  
 q<sup>2</sup> nos mirari n<sup>2</sup> uoluit Luce noluit:

Respondeo

habet in se per caliditatem ubi quod minus  
 ob ocula non est sensu neque de simplicitate id est quod  
 libere aliqua attractiva est per se ad eum modum  
 quo sol heliotropium et alia se habet quod  
 semper sunt. Ad id quod dicitur fascinatio non immedia-  
 te in se distans sed in aere ambiente ad horum  
 fundere si quod obuios est fluxu et stagnatione in uide-  
 re ac ferire. Latente autem sepius fascino cogitatio  
 sensum extabescunt tenent in fante de quoniam quod  
 malum ob oculis in oculis facit in barba  
 quibus nam quod grandiores et quadratius  
 uersus autem cor quod ueniosiores sunt hoc magis consistit  
 ut quod magis euasiones in uident ut quod  
 laudant quod ob id latitiam profusi cor spiritus tota facie  
 ac pupis oculos dilatant fascinoque uenero uiam  
 apertam. Ad id quod respondetur.

Respondeo

rario mordicus infigi et miserere opia sepius  
 tum non in de qualitates aliqua a se diffundere quod  
 rario non impulsu habet impediat quod in uide-  
 re impellat clarum est ea sublata rario amplius no-  
 uenit non per se sed ad torpedinem et licet qua-  
 litas ab ipsa transmissa sit et in rebus et in aliis  
 medicamentis non in uide opia non in eis agendi non

nra color linatib colubente ad tm fite d paret <sup>332</sup>  
embi animalia qd nra uenem largita e afflatu suo  
uere reso fte animalia cetera inficere pte. qd ut ex  
Alberto & Marfilio yde, conuulsi: rotant, fte qd nra  
ex mifo ut aduclho corpis labitu uim maleficam  
repiamuo qualitate, mifer uenem m fedit fuit & qd,  
Dam alij uim uenefica' elargita e ut impici animu  
la q' m fpedatib uirat illi. q' ex oculis & tota facie  
repiam embi qualitate, quasi iaculu' quodam, uer  
uero illitu' foteris uibrant & in' ambientib afflatu  
fuo m mtiarint tum longius fundunt atq; adeo  
quofuq; gtegerint cadunt q' uirg' potiffimu' mcedo  
famitib & m' cab' yr q' r'plices hnt pupillat. Si  
q' ea q' uenem n' hnt afflatu noxio cadere pnt  
quato magis q' uenem fentit quasi featurigini  
m fe g'inet. Porro afflatu' illi potiffimu' ex oculis  
potiffimu' egredi fent tu' qd ea q' uenem hnt id  
magna ex pte m ephemer' gerit ut Scorpiu' m cau  
da & q' noxio ledunt m capite ut uifra murena  
l'c: tum qd fafinatib m m re quapia uidentu  
mtenig' d'uhig' occupant. m fe n' fi folle m m d'ice  
ant mcedi p'udis g'itend' tunc embi p'm'io f'm  
naporem d'uhu' f'pizim' ad oculos euolat eumq;  
p'ea q' oculi ente nudati f'nt fte inde oracula h'

NB

Ad 3<sup>m</sup> d<sup>o</sup> N. astringitatem ignescere calore & me  
dium aere transposito q<sup>o</sup> aere frig<sup>o</sup> inflamat est  
ob illig<sup>o</sup> raritate n<sup>o</sup> ita spiritus cornu. Ad illius  
respondet opinio n<sup>o</sup> hinc una o<sup>o</sup> e<sup>o</sup> falsam qua  
nec una n<sup>o</sup> e<sup>o</sup> e<sup>o</sup> imaginatio atq<sup>o</sup> ipse in quo  
e<sup>o</sup> imitatio sic d<sup>o</sup> et clarant comitibus art<sup>o</sup> p<sup>o</sup> h<sup>o</sup>  
solia obierit com<sup>o</sup> simulatibus una cu<sup>o</sup> motu cordis  
t<sup>o</sup> p<sup>o</sup> motu agitatus humoribus & spiritibus q<sup>o</sup> variis con  
motu & gustu attractis efficiunt. Ha<sup>o</sup> in timore corpus  
frigescit ac pallidum in verecundia rubore & funditur  
sanguis ignescit in maiore floridus color obscurus.  
Ad 4<sup>m</sup> in libro de animalium motione ait p<sup>o</sup>ter  
parva mutatio in ipsa principia facta vix in eis  
multiplicet et in extremis efficit varietates diffuses  
Quo n<sup>o</sup> mo<sup>o</sup> e<sup>o</sup> e<sup>o</sup> motio ab imaginabili facultate  
se ad oppositum pertingant, nulli dubitari  
potest: Sed p<sup>o</sup>ter quosq<sup>o</sup> idem p<sup>o</sup>ter respondet ab hinc  
n<sup>o</sup> e<sup>o</sup> una potestas p<sup>o</sup> se p<sup>o</sup> agere in alia n<sup>o</sup> se dispa  
tem n<sup>o</sup> utraq<sup>o</sup> e<sup>o</sup> e<sup>o</sup> in eodem p<sup>o</sup>ter d<sup>o</sup> ab e<sup>o</sup>  
aria oria<sup>o</sup> alterius alteri subordinata ac subordi  
at ut hoc loco insinuat: Sufficit n<sup>o</sup> cas<sup>o</sup> p<sup>o</sup>ter  
ley eig<sup>o</sup> motu utiq<sup>o</sup> potest p<sup>o</sup>ter e<sup>o</sup>.

Handwritten signature or flourish.